MINISTERSTWO
INFORMACJI I DOKUMENTACJI.

KOMUNIKAT RADIOWY Z DNIA 26 MAJA 1943 r.

/P o r a n n y/.

I.

Dotyczące Polski.

ALLOUIS, po niemiecku, 24.V. godz.18.30.
W Królewcu odbyła się uroczystość ku czci Kopernika. Minister Rzeszy dr. Rust rozpoczął swoje przemówienie w sposób następujący :"Niemcy, które dzisiaj wiodą wszystkie cywilizowane narody Europy do walki o życie i wolność, o narody i wartości 3.000-letniej kultury, spoglądają na Kopernika z dumą, jako na jednego z tych wielkich ludzi, który tak jasno i szczęśliwie łączy w sobie germański typ i germańskiego ducha."
W czasie uroczystości przyznano trzy nagrody im.Kopernika.

Godz.22.00.
W programie obchodu 400-setnej rocznicy śmierci Kopernika w Gdańsku miało miejsce odsłonięcie modelu pomnika wielkiego astronoma dłuta rzeźniarza Thoraka.

TROMSOE, po norwesku, 24.V. godz.22.00.
W Krakowie obchodzono uroczyście 400-setną rocznicę śmierci Kopernika, w czasie której rozdano medale pamiątkowe.

MOTALA, po szwedzku, 24.V. godz.20.50.
Pogadanka poświęcona Kopernikowi. Wskutek złego odbioru nie zanotowano szczegółów. Z treści wywnioskować można było, że Kopernik przedstawiony był jako Polak, a nie jako Niemiec.

LIZBONA, po portugalsku, 24.V. godz.13.00.
Według DNB uroczystość 400-setnej rocznicy śmierci Kopernika miała miejsce w miejskim teatrze w Toruniu.

VALLADOLID, po hiszpańsku, 24.V. godz.14.30.
Profesor /? Hans/ z uniwersytetu we Wrocławiu przemawiał w czasie uroczystości 400-setnej rocznicy urodzin /sic/ Mikołaja Kopernika i przedstawił nowe dowody, z których wynika, że Kopernik był pochodzenia niemieckiego, a nie polskiego.
/Nie dosłyszano skąd wiadomość pochodzi./

BRESLAU, po angielsku, 24.V. godz.22.30.
William Joyce mówił o metodach Moskwy. Rozwiązanie Kominternu postanowił Stalin, niewątpliwie pod wpływem propozycji przyszłych rozmów z Rooseveltem i Churchillem, na których niewątpliwie wysunie on cały szereg roszczeń terytorialnych. Spór pomiędzy grupą polską w Londynie a Kremlem jest tylko symptomem pragnień bolszewików prowadzących politykę zdobyczy terytorialnych w takim rozmiarze, jak tylko im pozwoli na to siła czerwonej armii. Stalin, Churchill i Roosevelt wiedzą dobrze, że w Europie

narodził się nowy duch zjednoczenia, oparty na zdecydowanym oporze przeciw najazdowi bolszewickiemu na kulturę zachodnią.

NBBS, /Oś/, po angielsku, 24.V. godz.20.30.
"La Suisse" komentuje zgryźliwie ostani krok Sowietów, zapytując, czym alianci będą musieli zapłacić za wątpliwą koncesję Stalina. W.Brytania i U.S. A. uznały roszczenia Sowietów w stosunku do Finlanii, Polski, państw bałtyckich i Rumunii, podkreśla Neue Zuricher Zeitung. Dziennik portugalski "Diario da Manha" stwierdza, że Stalin nie zwrócił uwagi na wyrok jaki wydał świat w sprawie Smoleńska. Robiąc nowy krok, stworzył rozmyślnie nowy temat do rozmów. Krok ten jest niewątpliwie tańszy dla Stalina niż śledztwo w sprawie smoleńskiej.

PARYŻ, po francusku, 24.V. godz.19.00.
W pogadance na temat rozwiązania Kominternu Marcel Deat stwierdza, że obecnie wszystko jest pięknie ułożone. Nie ma więcej Kominternu, ani też związku między bolszewizmem a wojną. Nie ma ekspansji rewolucyjnej i Rosja stała się takim narodem jak inne. Burżuazja anglo-saska otrzymała zapewnienie, że nie istnieje już niebezpieczeństwo narażenia się komunizmem i wyraża się nadzieję, że doprowadzi to do osłabienia jedności europejskiej oraz do zapomnienia masakry w Katyni.

HILVERSUM I, po holendersku, 24.V. godz.12.45.
Kontrola prasy polskiej w W.Brytanii.

HILVERSUM II, po holendersku, 24.V. godz.18.45.
Pogadanka na temat obowiązków Holendrów wobec niebezpieczeństwa drugiego frontu, w której znajduje się następujący ustęp : "Napewno nie będzie z korzyścią dla żadnego z nas składać zażalenia do władz wyższych czy niższych, że nie byliśmy polskimi, a może nawet holenderskimi oficerami, dyrektorami fabryk, urzędnikami lub bankierami. Wówczas prawdopodobnie wykopano by dla nas groby w piaskach lasów naszego Veluwe, gdzie pięknie leżelibyśmy po dziesięciu w rzędzie. Holendrzy śmieją się z propagandy i panikarstwa i sądzą, że mają rację, ale ja wiem lepiej od nich co nam grozi, gdyż byłem blisko tych rzeczy, jakkolwiek nie byłem osobiście w losie katyńskim, w którego okropności nikt nie chce więcej wierzyć.

LAHTI, po fińsku, 24.V. godz.12.15.
Główną nowiną ostatniego week-end'u był atut propagandowy Stalina - rozwiązanie Kominternu. Każdy kto śledził wewnętrzną i zagraniczną politykę Sowietów w ostatnich latach nie omieszkał zauważyć bezwzględności z jaką władcy Sowietów wygrywają swoje atuty. Fakt ten wynika ze swoistego sposobu myślenia i cynizm ich często jest komiczny. Pomimo to, decyzje ubiera się tam zawsze w bardzo uroczystą formę. Głosem drżącym z przejęcia ogłoszono, że z chwilą gdy państwo polskie przestało egzystować, czerwona armia musi iść naprzód, by wziąć pod swą opiekę Ukraińców i Białorusinów uciskanych dawniej przez Polaków. /Następuje wyliczenie szeregu podobnie uroczystych decyzji w stosunku do Finlandii i państw bałtyckich/. Gdy odnaleziono masowe groby w Katyni i wygnańczy rząd polski zaczął badać jaki los spotkał polskich jeńców wojennych, świat cały zastanawiał się nad tem, jakie stanowisko zajmie Rosja. Rosja nie powiedziała nic. Natomiast wrząc z wściekłości z powodu "zdradzieckich uderzeń, które zainicjował

rząd polski w stosunku do Sowietów" poprostu i z godnością zerwała stosunki dyplomatyczne.

ZEESEN, po portugalsku, 24.V. godz.22.15.

Pogadanka dr. Herculano.Eca p.t." Rozwiązanie Kominternu to koń trojański". Sowiety rozgłaszały, że są dobrodziejem obcych narodowości. Finowie, Polacy, Litwini, Estończycy i inni byli otaczani szacunkiem przez bolszowików i szczęśliwi, że są w Sowietach. Pewnym jest, że Stalin poszedł za radą Roosevelta i wykonał ten manewr, potrzebny dla wprowadzenia w błąd neutralnych, jak również narodów amerykańskiego i brytyjskiego. W przemyśle górniczym Stanów istnieje wielki konflikt, podczas gdy brytyjska partia komunistyczna zwalcza Labour Party. Kwestja polsko-sowiecka jest stale w zawieszeniu. Wszystko to, zdaniem Stalina może być rozwiązane jednym pociągnięciem pióra - zniesieniem III-ej międzynarodówki.

Po niemiecku, 24.V. godz.00.30.

W dialogu na temat wyników obrony przeciwlotniczej niemieckiej stwierdzono w jednym miejscu, że zniszczono 10.000 bombowców alianckich. Co to oznacza wynika z faktu, że z chwilą wybuchu wojny W.Brytania, Francja i Polska posiadały łącznie 10.000 samolotów wraz ze wszystkimi rezerwami.

MOSKWA , po angielsku, 24.V. godz.19.00.

Goebbels przyznał się do niepowodzenia swego pomysłu propagandowego o barierze europejskiej, a przede wszystkim o niepowodzeniu ordynarnych kłamst na temat katyńskiego lasu.

Po czesku, 24.V. godz.21.30.

W Ozorkowie koło Łodzi robotnicy polscy podpalili składy towarowe, należące do zakładów tekstylnych Schlosser'a, obecnie pracujących dla Niemiec. W fabryce Cegielskiego w Poznaniu robotnicy zniszczyli osiem lokomotyw przygotowanych do wysyłki.

HOERBY, po szwedzku, 24.V. godz.23.00.

Były ambasador polski w Rosji Romer, który przybył w dniu dzisiejszym wraz ze swym sztabem specjalnym pociągiem z Kujbyszewa do Teheranu, chwali czerwoną armię i naród rosyjski z uwagi na ich wysiłek wojenny. W interview oświadczył on, że wierzy iż narody zjednoczone będą wppółpracować i zwalczą wszystkie trudności stojące na drodze honorowego i słusznego rozwiązania interesów Polski, Rosji i przyszłej Europy. Oświadczył też, że "los jest Polski punktem wyjścia w tej wielkiej walce o wolność, którą prowadzą zjednoczone narody".

BERLIN, NPD, po niemiecku, 25.V. godz.15.00.

Komunizm zmienił swoją maskę, ale nie swoje metody, stwierdza argentyński dziennik poranny "Cabildo". Zniesienie międzynarodówki ma na celu , pozornie rozbicie bloku komunistycznego, ale groby masowe w Katyni mówią zbyt wyraźnym językiem. Za czerwonymi sztandarami, z Kominternem czy bez, idzie śmierć i zniszczenie.

Reuter donosi, że premier Curtin złożył oświadczenie, w którym stwierdził, iż propozycja rządu australijskiego przejęcia opieki nad interesami Polski w ZSSR jest dowodem wzajemnej pomocy istniejącej wśród zjednoczonych narodów.

Nie określono jeszcze chwili, w której poselstwo australijskie w Kujbyszewie obejmie przedstawicielstwo interesów polskich. Przedwstępne rokowania zostały ułatwione na skutek obecności australiskiego ministra spraw zagranicznych w Waszyngtonie i odbyły się z połną zgodą Churchilla i Roosevelta.

II.

Z najważniejszych spraw światowych.

Wszystkie stacje komentują rozwiązanie Trzeciej Międzynarodówki. Podajemy tu najbardziej charakterystyczne komentarze Osi.

LAHTI, po fińsku 24.V. g.12.15.
Gazeta " Uusi Suomi " opisuje działalność Kominternu od jego początków , powołuje się na konferencję wszechsłowiańską i dodaje : " Znamienne jest, że zaledwie na krótko przed opublikowaniem zarządzenia,rozwiązującego Komitern, konferencja wszechsłowiańska odbyła się w Moskwie, przyczem Związek Sowiecki oficjalnie włączył do swego programu pansławistyczną propagandę aparatu. Z.S.S.R. chciałby uchodzić za starszego słowiańskiego brata i widocznie wchodzi w ślady starej Rosji. Zarówno sama konferencja, jak i rozwiązanie Kominternu posiadają pewną, zgóry obliczoną wartość propagandystyczną. Jest to próba wzbudzenia wrażenia na całym świecie, że wewnątrz komunistycznej Rosji Sowieckiej zaszła przemiana myślowa i że bolszewickie plany rewolucji światowej - a może nawet ideologii komunistycznej - zostaną porzucone ; pozatem, że z punktu widzenia socjalnego, Związek Sowiecki nie jest niebezpieczny. Tego rodzaju reżyserja zaimpresjonuje być może zachodnich sprzymierzonych Sowietów, na których jest właśnie obliczona. N.Y.H.T. pisze w związku z tym, że bolszewicy chcieliby zbudować świat na swój własny sposób. Ale fakt pozostaje, że nawet gdyby bolszewizm w postaci stalinizmu miał się przeobrazić w jakiś fanatyczny nacjonalizm, to nie zrezygnowałby jeszcze ze swej komunistycznej natury. Związek Sowiecki wciąż jeszcze jest państwem komunistycznym, w którym jedyną uznaną partją jest partja komunistyczna ; nawet gdyby organizacja centralna Kominternu odpadła, to komunistyczne partje w każdym kraju prowadziłyby swą działalność jak dotąd. Wskutek oportunistycznej polityki wielkich mocarstw, centrala rewolucji światowej została usunięta, lecz olbrzymia międzynarodowa organizacja rewolucyjna, która stworzona była przez Komintern, pozostanie i będzie zawsze gotowa słuchać rozkazów i wskazówek Stalina. Byłoby naiwnym przypuszczać, że Stalin właśnie w chwili obecnej, w chwili nowych rewolucji - które zresztą przewidziano już na 7-ym kongresie Kominternu w r.1935 - miałby definitywnie zrezygnować z potężnej organizacji, jaką miał w Kominternie. Oczywiście potrzebuje on jej i używa tak, jak dotychczas, duch międzynarodówki w każdym razie pozostaje. Manowr sam jest nader sprytny, ponieważ obecnie partje komunistyczne wszystkich krajów mogą twierdzić,że nie otrzymują żadnych rozkazów z zagranicy. W tej niewinnej formie mogą się one okazać jeszcze bardziej niebezpiecznymi,niż dotąd ".

TRANSOCEAN, po angielsku, 23.V. g.2.00.
Petit Parisien donosi, że nielegalna sekcja komunistyczna we Francji otrzymała już kilka tygodni temu informacje o mającym nastąpić rozwiązaniu Kominternu. W instrukcjach tych,które dostały się w ręce policji, mówiono o decyzjach, " które mogłyby być na pierwszy rzut oka niespodzianką, które jednak nie powinny martwić towarzyszy . Będzie to tylko zamaskowanie, ponieważ w rzeczywistości nic się nie zmieni w działalności komunistycznej partji Francji, ani w innych komórkach Kominternu ".

CALAIS, po angielsku, 24.V. g.16.30.
Pogadanka Kaltenbachap.t. Niemieckie cele wojny.Wojna obecna prowadzona byłaby naprózno, gdyby nie miała dać Europejczykom dobrobytu materjalnego i duchowego i nie być zapowiedzią jaśniejszych chwil w annałach wolności ludów. Niema narodu na świecie, któryby ukochał wolność goręcej,niż Niemcy.Ich celem dla Europy jest pozbawienie więzów ducha ludzkiego. W zasadzie Niemcy wierzą w wolność słowa i prasy, w wolność religji oraz w wolność od bojaźni i nędzy. Są to swobody kardynalne, z których najważniejsza jest ostatnia.
Żadna rewolucja nie była w stanie dać ludom natychmiast tych osiągnięć, do których definitywnie zmierzała. W roku 1933 partja narodowo-socjalistyczna stała przed wielu problemami i zmuszona była działać nawet drastycznymi środkami, skreślając częściowo,w interesie ogółu,pewne swobody indywiduum, nie kryjąc jednak swych ostatecznych celów. Skreślenie tych swobód było konieczne ze względu na to, że w porze przedrewolucyjnej nadużywano w Niemczech wolności demokracji, grożąc krajowi anarchją i wojną domową. Dziś problemy Niemiec są już na drodze do ich rozwiązań. Z chwilą pokonania Związku Sowieckiego zniknie strach narodów przed bolszewizmem, podczas gdy nowy ład ekonomiczny utoruje drogę do życia wolnego od nędzy dla całej Europy.

ZEESEN, w jęz.africaans, 24.V. g.18.00.
Smuts zezwolił bolszewikom na otworzenie szeregu konsulatów sowieckich w Południowej Afryce. Rzekomo chodzi jedynie o nawiązanie stosunków handlowych. W związku z t.zw. rozwiązaniem Kominternu, Smuts niewątpliwie postara się o to, ażeby wzbudzone było wrażenie, iż organizacje komunistyczne w Południowej Afryce nie są niebezpieczne. Ale następcy Kominternu pozostają,jak również politycy w rodzaju Smuts' a ,którzy trzymają strzemię komunizmowi.

RAKOWICA, po kroacku, 24.V. g.1.00.
Słuchowisko na temat rozłamu wśród partyzantów serbskich. Z początku Sowiety popierały wszystkie odcienie partyzantów, lecz wkrótce straciły zaufanie do Michajłowicza i wydały rozkaz swym agentom, ażeby uczynili wodzem partyzantów serbskich komunistę Tito. Doprowadziło to do rozłamu wśród partyzantów serbskich.Jeżeli chodzi o postawę każdej z tych partji wobec niepodległej Chorwacji, to między nimi niema oczywiście żadnych różnic.

TRANSOCEAN, po angielsku, 24.V. g.16.38.
Z Watykanu donoszą : W kołach watykańskich niema żadnych wiadomości o rzekomym powrocie dwu Jezuitów, którzy mieli w Z.S.S.R. prowadzić rokowania o wymianę nazwisk jeńców wojennych. Zdecydowanie stwierdza się,że Watykan nikogo w tym celu do Z.S.S.R. nie wysyłał, tymbardziej, że Z.S.S.R. nigdy by żadnemu wysłannikowi nie dał zezwolenia na wjazd. Wysiłki Watykanu w tym kierunku ograniczają się z konieczności do rokowań po średnich,które wszczynano zawsze poza Z.S.S.R. Nawet i te wysiłki, zmierzające do uzyskania pośrednich informacyj nie prowadziły dotąd do żadnych pozytywnych rezultatów.

RZYM, po włosku, 24.V. g. 14.15.
Podczas gdy Churchill i Roosevelt oczekują odpowiedzi Stalina na zaproszenie Prezydenta Stanów Zjednoczonych, wódz bolszewicki sprytnym posunięciem rozwiązał Trzecią Międzynarodówkę. Fakt, że decyzja ta została powzięta natychmiast po przyjeździe wysłannika Roosevelta do Moskwy, nasuwa myśl, że Roosevelt prosił Stalina o rozwiązanie Kominternu, wstydząc się paradoksalnego wprost sojuszu plutokracji z bolszewizmem.

Rzeczą najbardziej znamienną jest to, że Roosevelt i Churchill, choć znają dobrze prawdziwe zamiary ich rosyjskiego sprzymierzeńca, godzą się z nim na oszukiwanie narodów. Młode narody europejskie nie zostaną jednak oszukane, a nawet prasa anglosaska wyraża pewne wątpliwości co do szczerości zamiarów Stalina. / Cytuje się Manchester Guardian i N.Y.T./ Tak więc nowy pomysł bolszewickiej propagandy nie potrafił nawet przekonać tych, którzy współdziałali przy jego powstaniu.

COLUMBIA / CBS/, po angielsku, 24.V.g.14.04.
William Downes z Moskwy : Joe Stalin wydał bankiet w Kremlu dla Joe Davies'a. Rozmawiałem dziś z kilku osobami, które były obecne i które potwierdziły mi, że wszyscy, włączając Stalina bawili się wyśmienicie. Na bankiecie był obecny ambasador brytyjski wraz ze swą misją wojskową, jak również przedstawiciele dyplomatyczni i wojskowi Stanów Zjednoczonych. / Następują szczegóły znane o uczestnikach sowieckich/.

Stalin wzniósł jeden tylko toast : Podniósłszy kielich, powiedział : " za siły zbrojne Ameryki i W.Brytanii!" Wówczas amerykański attache wojskowy, jako przedstawiciel armii Stanów Zjednoczonych wzniósł swój kielich i rzekł : " za czerwoną armię", na co Stalin wstał, przeszedł kilka kroków do generała Mikola i trącił się z nim kieliszkiem. Był to jedyny w swoim rodzaju gest Stalina tego wieczoru. Najbardziej znamiennym toastem wieczoru był toast admirała Standley'a. Ambasador rzekł : " za przyjaźń i współpracę między Stanami Zjednoczonymi, W.Brytanią i Związkiem Sowieckim, teraz i po wojnie ". Admirał dodał : " współpraca ta jest sprawą dwukierunkową. Prowadzimy tę wojnę nie tylko dla zwycięstwa, lecz również dla większego zwycięstwa po wojnie ". Po tym toaście, ambasador brytyjski natychmiast podtrzymał toast admirała, pijąc za dwukierunkową współpracę między rządami, poczem Stalin trącił się z nim kieliszkiem.

III.

Ogólne.

DNB, po niemiecku, 24.V. g.21.39.
Bułgarski minister Grabovsky oświadczył dziś prasie, że nakaz, zabraniający Żydom mieszkać w Sofji był zarządzeniem koniecznym z punktu widzenia interesów narodowych. Żydzi ignorowali kilkakrotne apele rządowe w sprawie podatku kapitałowego oraz prowadzili zakazane interesy na czarnej giełdzie, działając jako szkodnicy wobec polityki cen rządu. Pozatym Żydzi rozsiewali pogłoski i przyczyniali się do różnych zamieszek. Nakaz opuszczenia Sofji dotyczy podobno około 20.000 Żydów.

RZYM, w języ.Hindustani, 24.V. g.17.00.
Na liście kandydatów na stanowisko wice króla Indyj, znajduje się między innymi książę Windsoru.

MOSKWA, po rosyjsku, 24.V.g.7.00.
"Prawda " - artykuł wstępny : Produkcja miejscowego paliwa.
18.20. Towarzysz Mitin - słuchowisko p.t. " Spuścizna wojenna Lenina ".